

Stadsparken bevattning, Västerås

Arkeologisk antikvarisk kontroll

Fornlämning Västerås 232:1
Stadsparken
Västerås Domkyrkoförsamling
Västmanland

Duncan Alexander

Innehåll

Innehåll.....	2
Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Undersökningsresultat.....	6
Tolkning och utvärdering.....	6
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter.....	7

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2014

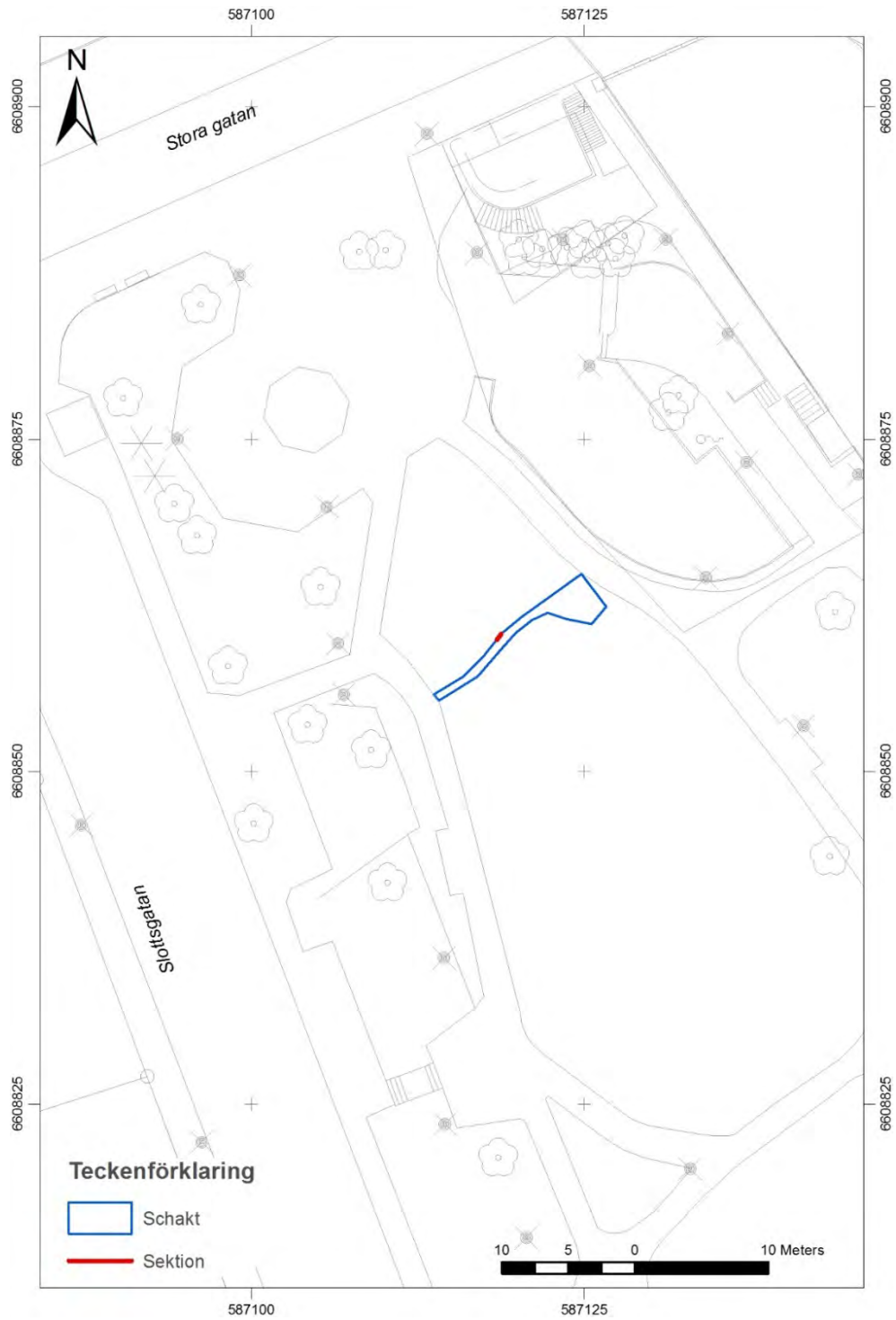
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-392-7

Västerås 2014

Figur 1. Undersökningsplatsens läge markerat med en ring. Utdrag ur ekonomiska kartan. Skala 1:20 000.

Figur 2. Schaktplan. Skala 1:500.

Inledning

På grund av schaktsningarbete för vattenledning har Stiftelsen Kulturmiljövård utfört en arkeologisk antikvarisk kontroll. Arbetet utfördes i samband med ordinarie grävarbete.

Arbetet beställdes och bekostades av Västerås Stad, Tekniska Kontoret. Beslut om den antikvariska kontrollen togs av Länsstyrelsen i Västmanlands län 2014-07-25 med dnr: 431-3682-14. Schaktet var beläget i Stadsparken, Västerås, nära platsen för schaktet från en tidigare utgrävning som avslöjade lämningar från tidig medeltid och vikingatid (Alström 2010, Ros manus).

Målsättning och metod

Målsättningen med den arkeologiska antikvariska kontrollen var att dokumentera kulturlager som kunde påverkas av grävningsarbetet. Detta skulle främst ske med hjälp av sektionsskisser.

Schaktet för den nya vattenledningen var 12,40 meter långt och 0,35 - 0,5 meter brett (Fig 3). Den östra änden av schaktet var bredare, och något oregelbundet format. Djupet var som mest 0,70 meter, det var grundare i den västra delen (0,40 meter).

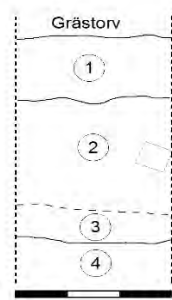
Figur 3. Översikt av schaktet. Från väster. Fotograf Karin Berggren.

Undersökningsresultat

Schaktet grävdes genom lager som störs av en tidigare schaktning. Matjorden var 0,28 meter tjock (Fig 4, lager 1). Detta över ett brungrått kompakt humöst siltlager som var 0,44 meter tjockt med inslag av grus upp till 0,03 meter i diameter (Fig 4, lager 2). Lager 2 innehöll även tegel, murbruk och sporadiskt med stenar (upp till 0,10 meter i diameter).

Under det fanns ett rödbrunt sandlager vilket var 0,10 meter tjockt (Fig 4, lager 3). Detta var ett inbäddningsskikt för en gammal vattenledning. I botten av schaktet framkom blågrå lera med inslag av småsten upp till 0,03 meter i diameter (Fig 4, lager 4). Små träfragment förekom i leran. För hand grävdes en 0,2 meter djup grop för att försöka fastställa lagrets tjocklek. Några opåverkade sedimentlager påträffades inte. Lager 4 observerades endast i den djupare delen av schaktet, från platsen för sektionen och österut. Lerlagret är endast avgränsat åt väster.

De enda fynd som påträffades var ett stycke djurben och en bit betong, sannolikt från 1900-talet. Lager 4 är det enda ostörda lagret i schaktet. Tjocklek, omfattning och dateringen för detta skikt antyder att leran representerar några stora landskapsaktiviteter i parken.

Figur 4. Sektion i schaktet (0,60 meter bred). Från sydsydost.

Tolkning och utvärdering

Utgrävningen av schaktet i Stadsparken visade inga signifikanta arkeologiska lämningar. Den djupaste delen av schaktet (0,70 meter djupt) exponerade övre delen av ett lerlager från 1900-talet. Figur 5 är ett foto som visar ett antal byggnader i området år 1891. Lerlagret är troligen från rivningen av dessa byggnader under tidigt 1900-tal. Det är tydligt att markytan har genomgått betydande omarbetning och uppbyggnad i denna del av parken. Det finns fortfarande en mycket stor potential för arkeologiska fyndigheter på ett djupare plan.

Figur 5. Stadsparken troligen 1891. Bilden tagen från söder. (VLM:s arkiv.)

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Lantmateriet.se 2010. Höjdsystem RH 2000.
http://www.lantmateriet.se/templates/LMV_Page.aspx?id=4211

Lantmateriet.se 2010. Enhetligt geodetiskt referenssystem. Infoblad No3. Nytt höjdsystem. http://www.lantmateriet.se/templates/LMV_Page.aspx?id=4211

Västmanlands läns tidning (VLT). 1989. Lämningar från 1200-talet hittades i Stadsparken. Artikel 10/5-1989.

Otryckta källor

Alström, U, 2010. ”Man kan nu intet weta at berätta, enär denne Staden aldrig först blivit anlagd och upbyggd...” Stiftelsen Kulturmiljövård, Rapport 2010:5, Västerås.

Ros, J. (manus). Vikingatida och medeltida stadsbebyggelse i Västerås. Tomtmark intill Slottsgatan. Stiftelsen Kulturmiljövård, Västerås.

Tekniska och administrativa uppgifter

KM projektnr:	KM14067
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-3682-14, 2014-07-25
Undersökningsperiod:	2014-06-17 och 2014-06-18
Exploateringsyta:	6 m ²
Personal:	Duncan Alexander, Karin Berggren
Belägenhet:	Västerås 1:1, Stadsparken, Västerås stadsförsamling, Västerås, Västmanlands län, Västmanland
Ekonomisk karta:	11G:17
Koordinatsystem:	Rikets (SWE99 TM)
Koordinater:	X 587119,212 Y 6608859,889
Höjdsystem:	RH 2000
Inmättningsmetod:	Västerås stad, Teknista kontoret
Dokumentationshandlingar:	1 sektionsritning och 6 fotografier förvaras på VLM